

فصل پنجم

شکنجه و آزار و اذیت زندانی‌ها

چیزی که تاکنون در عراق اتفاق افتاده تنها آزار زندانیان بوده است. به نظر من آزار زندانیان با شکنجه آنها متفاوت است... من آنچه را که اتفاق افتاده شکنجه نمی‌دانم. دونالد رامسفیلد، وزیر دفاع سابق ایالات متحده، ۴ مارس ۲۰۰۴ (۱۶ اکتبر ۱۳۸۲)

در بهار و تابستان ۲۰۰۳ (۱۳۸۲)، همزمان با قدرت‌گیری ستیزه‌جویان عراقی، نیروهای آمریکایی و بریتانیایی، شروع به افزایش بازداشت‌ها و استفاده از روش‌های خشونت‌بار اقرارگیری از زندانیان، کردند. تحقیقات رسمی، نشان‌دهنده آزار و اذیت شدید زندانیان عراقی بود. (۱) در عین حال، فرمانده ارشد نیروهای نظامی در بغداد، ایمیلی به بازجویان نظامی آمریکایی ارسال کرد و در آن گفت: «دوران خوشی به سر آمده» و از آنها (بازجویان) خواست تا برای اقرارگیری از زندانیان از روش‌های تندتر و خشونت‌بارتری استفاده کنند. (۲) در همین زمان، پنتاگون به ژنرال جفری میلر، فرمانده زندان گوانتانامو دستور داد استفاده از تاکتیک‌های بازجویی خشن‌تر را به نیروهای اشغالگر، آموزش دهد. (۳) در مقابل، میلر نیز پیشنهاد کرد تا از روش‌هایی نظیر رها کردن زندانی لخت در قفس سگ‌های نگهبان، برای ترساندن آنها (زندانیان) استفاده شود. (۴)

در پاییز ۲۰۰۳ (۱۳۸۲)، ارتش ایالات متحده در پاسخ به نگرانی‌های روزافزون جهانی، دستور داد درباره وضعیت زندان‌ها تحقیقات وسیعی انجام شود. در این تحقیقات، شواهد بسیاری درباره شکنجه و آزار و اذیت زندانیان به‌دست آمد. (۵) گزارش‌های رسمی صلیب سرخ نیز شواهد مشابهی را ارائه نمود. (۶) در همین رابطه، ژنرال آنتونیو تاگوبا گزارشی تهیه کرد. او در گزارش خود چنین نتیجه‌گیری نمود که زندانبانان آمریکایی، زندانیان عراقی را هدف «آزار و اذیت‌های عیاشانه، خشن و سادیستی» قرار داده‌اند. (۷)

این گزارش، آزار و اذیت زندانیان را «اعمالی وحشیانه و نقض آشکار قوانین بین‌المللی» توصیف کرد. (۸) ژنرال تاگوبا، توصیه‌های ژنرال میلر (فرمانده زندان گوانتانامو) را نامناسب دانست و آنها را استفاده بیش از حد از نیروی نظامی در مراحل بازجویی، توصیف نمود. (۹) با درز تصاویر و اخبار مربوط به شکنجه زندانیان به رسانه‌های عمومی، پنتاگون ناچار شد تا ژنرال جانیس کارپنسکی، رئیس زندان ابوغریب را از کار برکنار کند. پس از آن، ایالات متحده، ژنرال جفری میلر را که عموماً به‌عنوان معمار بدترین اعمال وحشیانه شناخته می‌شود به‌عنوان فرمانده زندان‌های عراق انتخاب کرد.

جزئیات نظام شکنجه

گزارش‌ها نشان می‌دهند که زندانبانان و بازجویان ائتلاف، از کتک‌زدن وحشیانه، ایجاد حالت خفگی در زندانی، برهنگی اجباری و سایر روش‌های تحقیرسازی، تهدید به وسیله سگ‌ها و مواجهه طولانی مدت با گرما یا سرمای شدید، استفاده کرده‌اند. (۱۰) آنها (بازجویان و زندانبانان)، با روپوش‌هایی سر زندانیان را کاملاً پوشانده‌اند، به آنها (زندانیان) بی‌خوابی داده‌اند، از دست‌ها و پوزان‌شان کرده‌اند، آنها را تا حد غرق شدن در آب فرو برده‌اند، هدف آزار و اذیت جنسی قرار داده‌اند، آب و غذای محدودی در دسترسشان قرار داده‌اند، بدنشان را سوزانده‌اند و با استفاده از ابزارهای پهن و تیز زخمی کرده‌اند، در معرض سسر و صدای غیرقابل تحمل قرار داده‌اند، تهدید به مرگ کرده‌اند، با شلاق و کابل کتک زده‌اند و در معرض شوک الکتریکی، «استرس» طولانی و... قرار داده‌اند. (۱۱) حتی در گزارش‌های پنتاگون نیز جزئیات دقیق، روشن و بدون ابهام شکنجه در زندان‌های عراق بیان شده‌است. (۱۲)

آزار و اذیت زندانبانان در ابوغریب (حومه بغداد) که توسط نیروهای آمریکایی کنترل می‌شد، در سطح جهانی منتشر شده است. اما آزار و شکنجه

زندانیان توسط نیروهای ائتلاف، محدود به این زندان نبوده و شامل مکان‌های دیگری از جمله بازداشتگاه‌های ذیل نیز می‌شود:

- زندان‌های مرکزی نظیر کمپ کرپر (Cropper)، کمپ بوکا (Bucca) و کمپ شعوبیه نزدیک بصره (وابسته به نیروهای بریتانیایی)
- مراکز بازجویی مخفی نظیر کمپ ناما (Nama) نزدیک بغداد (۱۳۷) و کمپ دایموندبک (Diamondback) در فرودگاه موصل (۱۳۸)
- کمپ‌های موقت
- مراکز بازداشت مقامات نظامی و سیاسی بلند پایه
- پایگاه‌های نظامی نظیر تایگر (Tiger) در القیام (۱۳۹) و مرکوری (Mercury) در فلوجه (۱۴۰)
- بازداشتگاه‌های پراکنده (۱۴۱)

صدها نفر از نظامیان آمریکایی، زندانیان عراقی را شکنجه کرده و هدف آزار و اذیت قرار داده‌اند. (۱۳۸) نیروهای بریتانیایی و آلمانی نیز اعمال مشابهی مرتکب شده‌اند. (۱۳۹) در گزارش‌های خبری، رسمی و پرونده‌های دادگستری، تنها نام پرسنل معمولی نظامی و زندانبانان عادی، دیده می‌شود. به عنوان مثال؛ تمام افرادی که در رسوایی ابوغریب به‌عنوان عامل معرفی شدند، از نیروهای ذخیره نظامی ایالات متحده در یگان انتظامی هشتم صدم ارتش بودند. اما تمرکز خبری روی این افراد در حقیقت برای گمراهی افکار عمومی از

عوامل اصلی این جنایات بود. افرادی که کمتر، نامی از آنها شنیده می‌شود، ولی به‌طور سیستماتیک تری در آزار و اذیت زندانیان دخیل هستند، عبارتند از:

- مأمورین امنیتی نظامی
- پرسنل عملیات ویژه (کماندوهای ارتش ایالات متحده، نیروهای مخفی نیروی دریایی آمریکا، سرویس ویژه نیروی هوایی بریتانیا و...)
- پرسنل سیا (CIA)، سایر مراکز جاسوسی و انتظامی، به‌ویژه مأمورین آژس جاسوسی وزارت دفاع (Defense Intelligence Agency)، FBI و سرویس اطلاعات مخفی بریتانیا (MI6) (۱۴۲)

جاسوس‌های نظامی و مأمورین سیا، بند 1A و 1B زندان ابوغریب را کنترل می‌کردند، همان‌جایی که شکنجه زندانیان اتفاق می‌افتاد. (۱۴۳) جاسوسان نظامی، زندانبانان را تحت فشار قرار می‌دادند تا «زندانی را آماده کنند» به این معنی که با آزار و اذیت زندانی، او را برای بازجویی و اعتراف‌گیری آماده کنند. (۱۴۴) در میان کارکنان کمپ بدننام ناما، دیگر مرکز بازجویی نیروهای ائتلاف، نیروهای عملیات ویژه، جاسوسان نظامی و مأمورین سیا، دیده می‌شدند. (۱۴۵) سایر افرادی که در شکنجه و آزار و اذیت زندانیان دخیل

بودند، عبارتند از:

- پرسنل پزشکی نظامی، شامل پزشکانی که اقدام به طراحی، تأیید و نظارت بر اقرارگیری‌های خشونت‌بار کرده‌اند. این پزشکان، گزارش‌های پزشکی نادرست و گواهی‌های مرگ دروغینی نیز صادر کرده‌اند. (۱۴۶)
- پیمانکاران نظامی خصوصی، از جمله افرادی که برای شرکت‌های تایتان (Titan) و کاکسی اینترنشنال (CACI International) کار می‌کنند. این افراد به‌عنوان زندانبان، مترجم یا بازجو استخدام شده‌اند. (۱۴۷) تقریباً نیمی از بازجویان و تحلیل‌گرانی که در زمان رسوایی ابوغریب در این زندان کار می‌کردند، کارمند شرکت کاکسی بودند. (۱۴۸) برخی از این کارکنان پیمانی، پیش از این در زندان‌های داخلی ایالات متحده کار کرده و هر یک دارای سوابق بدی در آزار و اذیت وحشیانه زندانیان بودند. (۱۴۹)

شکنجه و آزار و اذیت مداوم

نخستین مواجهه افکار عمومی جهانی با جزئیات شکنجه زندانیان در عراق، در آوریل ۲۰۰۴ بود. مقامات آمریکایی در طول بهار و تابستان این سال، افکار عمومی را قانع کردند که آزار و اذیت زندانیان، متوقف خواهد شد و این امر (استفاده از شکنجه) هیچ‌گاه سیاست رسمی ایالات متحده نبوده است. (۱۵۰) با این حال، شکنجه و آزار و اذیت زندانیان، همچنان ادامه داشته است. اگرچه آزار و اذیت زندانیان در ابوغریب و سایر بازداشتگاه‌های مرکزی متوقف شده است، اما همچنان در مراکز بازجویی مخفی، پایگاه‌های نظامی و زندان‌های نظامی محلی (بخصوص زندان‌های تحت اختیار نیروهای عراقی)، ادامه داشته است. (۱۵۱) موارد جدی از شکنجه و آزار زندانیان مرتباً گزارش شده است. جیانی ماگازنی (Gianni Magazzeni) در آوریل ۲۰۰۶ به خبرنگار آسوشیتدپرس گفت؛ شکنجه و آزار زندانیان، امری است که هر روز در جریان است. (۱۵۲)

عفو بین‌الملل در گزارش مارس ۲۰۰۶ خود، شواهدی از موارد هولناک شکنجه در زندان‌های عراق ارائه نمود. تمام این موارد پس از قول مقامات رسمی مبنی بر توقف آزار زندانیان اتفاق افتاده بود. در یک مورد خاص، هفت سرباز آمریکایی در دادگاه نظامی، به جهت استفاده از شوک الکتریکی علیه زندانیان عراقی در مارس ۲۰۰۵ (در زندانی نزدیک بغداد)، محکوم شناخته شدند. (۱۵۳) در مورد دیگری، پنج سرباز، به دلیل ارتباط با واقعه‌ای در سپتامبر ۲۰۰۵، محکوم شناخته شدند. در این واقعه، نیروهای نظامی، زندانیان عراقی را زیر مشت و لگد گرفته بودند. (۱۵۴) عفو بین‌الملل، تصویری از یک بازداشتی بر روی «صندلی مقیده» در اکتبر ۲۰۰۵، به دست آورد. از این صندلی در زندان‌ها برای «مجازات» استفاده می‌شده است. بر اساس ارزیابی کارشناسان عفو بین‌الملل، قرارداد زندانیان روی چنین صندلی‌هایی، برای سلامتی آنها خطر بسیاری در پی داشته و کاملاً باعث آزار آنها می‌شود. طبق گفته عفو بین‌الملل، استفاده از چنین روشی، نقض آشکار قوانین بین‌المللی است. (۱۵۵) مسئله بفرنج‌تر، گزارش‌هایی است که اخیراً درباره قتل زندانیان عراقی به‌دست رسیده است.

شکنجه در گولاگ‌های مخفی محصور

زندانیان عراقی دسترسی بسیار محدودی به وکیل داشته‌اند و علاوه بر این، محدودیت‌های بسیاری برای ملاقات خانواده زندانیان و بازرسان صلیب‌سرخ با بازداشت‌شدگان، وجود داشته است. چنین محدودیت‌های گسترده‌ای، نشان می‌دهد که هزاران عراقی، بدون وجود نظارت مستقل، کاملاً در اختیار

زندانبانان هستند. فقدان کامل حضور گروه‌های حقوق بشری، متخصصین سازمان ملل و بازرسان جرایم نظامی در برخی از سایت‌های به شدت تحت کنترل، وضعیت را بغرنج کرده است. (۳۶) در نتیجه، به دلیل فقدان نظارت مستقل و پاسخگویی مسئولین زندان‌ها، ویژه در سایت‌های نزدیک به میادین نبرد، افسران و سربازان جنگ‌زده و عصبی، اقدام به آزار و اذیت شدید زندانبانان می‌کنند. همان کاری که توسط بازجویان بخش جاسوسی نظامی و سیا صورت می‌گیرد. چنین شکنجه‌های وحشیانه‌ای در بسیاری از مراکز بازجویی نظامی و توسط متخصصین بازجویی سرویس ویژه نیروی هوایی بریتانیا، نیز دیده می‌شود. (۳۷)

مصاحبه دیده‌بان حقوق بشر با سربازان آمریکایی، نشان داد که هرگاه سربازان یا افسران، اعمال انجام شده در زندان‌ها را زیر سؤال برده‌اند، افسران ارشد یا حتی وکلای نظامی، آنها را برای سکوت، تحت فشار قرار داده‌اند. (۳۸) به سربازان معترض اطمینان داده شد که تمام روش‌های بازجویی مورد تأیید فرماندهان نظامی بوده و کاملاً قانونی هستند. (۳۹) حتی افسرانی که درباره قانونی بودن اعمال خود، تردید داشتند، یافتن پاسخی قانع کننده از سوی فرماندهان را تقریباً ناممکن می‌دیدند. به یکی از افسران گفته شد که به دلیل «لزوم تبعیت از دستور مافوق» باید سکوت اختیار کند. (۴۰) این مصاحبه‌ها نشان داد، سربازانی که در بازداشتگاه‌های ویژه، کار می‌کردند، ارتباط محدودی با جهان خارج داشته‌اند. آنها می‌گویند که حتی از نام خانوادگی همکاران خود اطلاعی نداشتند، آنها نمی‌توانستند با بازرسان قضایی نظامی هیچ ارتباطی داشته باشند. (۴۱) فرماندهان مستقر در کمپ ناما، با مأمورین بازجویی اطمینان داده بودند که صلب سرخ و بازرسان جرایم نظامی، هیچ بازدیدی از این کمپ نخواهند داشت. (۴۲) این مکان به صورت کاملاً مخفیانه نگه داشته شده بود و حتی اسم رمز آن نیز مرتباً تغییر می‌کرد. (۴۳)

مرگ و میر افراد در زندان

مرگ و میرهای فراوانی در زندان‌های نیروهای بریتانیایی و آمریکایی در عراق، رخ داده است. در برخی از موارد، دلیل مرگ افراد، شکنجه، آزار و اذیت یا قتل، بوده است. سازمان حقوق بشر اول (HRF) در گزارش سال ۲۰۰۶، درباره زندانبانی که در زندان‌های ایالات متحده در عراق و افغانستان جان باخته بودند، شواهد گسترده‌ای منتشر کرد. در میان این افراد، زندانبانی بودند که زیر شکنجه فوت کرده بودند. این گزارش، گفت که از آغاز جنگ در عراق، تا اوایل سال ۲۰۰۶، ده‌ها زندانی عراقی، در گذشته‌اند. مقامات رسمی نظامی ادعا می‌کنند که اکثر مرگ‌ها به «دلیل طبیعی» یا «دلایل ناشناخته» بوده‌اند. با این حال، پزشکان متخصص، با توجه به سن و شرایط بازداشت برخی از جان‌باختگان، درباره صحت چنین ادعاهایی ابراز تردید می‌کنند. سازمان حقوق بشر اول، معتقد است که حداقل در نیمی از مواردی که این سازمان مورد بررسی قرار داده، قتل، رفتار بد، شکنجه یا آزار و اذیت زندانی، دلیل مرگ بوده است. (۴۴) در مورد مرگ و میری که در زندان نیروهای بریتانیایی اتفاق افتاده است، از جمله چهار موردی که توسط عفو بین‌الملل در اواخر سال ۲۰۰۴، افشا شد، احتمالاً دلیل مرگ، شکنجه یا رفتار بد بوده است. (۴۵)

احتمالاً عمده‌ترین شکل مرگ افراد در حین بازداشت، کشتار زندانبانان در طول تظاهرات، شورش، اقدام به فرار و سایر موارد مشابه بوده است. زندانبانان در چنین مواردی، به سرعت اقدام به استفاده از «نیروی ضربت» کرده‌اند. گزارش‌های رسمی نشان می‌دهند که زندانبانان به روی بسیاری از زندانبانان آتش گشوده‌اند و تعداد بیشتری را مجروح کرده‌اند. (۴۶) به نظر می‌رسد برخی

از زندانبانان در حالتی شبیه به نوعی انتقام‌جویی، کشته شده‌اند. دو مورد مشهور در این رابطه وجود دارد. یکی از سوی نظامیان آمریکایی و دیگری از سوی نظامیان بریتانیایی. در هر دو مورد، مسئولین زندان، زندانبانان را از روی پل یا تپه‌های مرتفع به درون رودخانه‌ها یا کانال‌ها پرت کردند و موجب غرق شدن این زندانبانان شدند. (۴۷)

در نوامبر ۲۰۰۳، بازجویان آمریکایی از ضربات بتک برای اعمال فشار در بازجویی عابد حامد موحد، ژنرال ارشد عراقی، استفاده کردند. بازجویی از این مقام نظامی سابق عراق، در پایگاه تاپگر در القیام، شهری در نزدیکی مرز سوریه، انجام شد. مأمورین درگیر در این مورد، به دادگاه نظامی فراخوانده شدند و خبرهای آن به رسانه‌های عمومی نیز کشانده شد. (۴۸) در نهایت، موحد را به هتل بلک اسمیت (Blacksmith)، بازداشتگاه موقتی در بیابان، منتقل کردند. در آنجا، لوئیس ولسوفر (Lewis Welshofer)، افسر ارشد آمریکایی، سر او را میان متکا قرار داد و متکا را با کابل الکتریکی بست. در حالی که روی سینه وی (موحد) نشسته بود، دهان و بینی او را پوشانده و در نهایت او را کشت. مقامات نظامی، سریعاً دلیل مرگ موحد را «عوامل طبیعی» معرفی کردند. اما کالبدشکافی‌های انجام شده، نشان داد که موحد به دلیل خفگی ناشی از فشرده شدن سینه، مرده است. این درحالی بود که وی (موحد) از کوفتگی شدید رنج می‌برد و پنج دنده او نیز شکسته بود. (۴۹) بازرسی‌های انجام شده نشان داد که این روش‌های بازجویی وحشیانه، توسط جسیکا واس (Jessica Voss)، فرمانده ارشد زندان، تأیید شده بود و حداقل در مورد ۱۲ زندانی دیگر نیز تکرار شده بود. (۵۰) یک گروه عراقی مخفی که توسط سیا سازماندهی شده بود، به نام «اسکورپیون» (Scorpions، عقرب) نیز در این حادثه، دخالت داشت.

روزنامه نیویورک تایمز در ۲۳ ژوئیه ۲۰۰۶ (۱۱ مرداد ۱۳۸۵)، گزارش داد که شانزده نفر از پرسنل نظامی ایالات متحده، تنها در یک‌ماه گذشته، به انجام قتل، محکوم شدند. این افراد علیه عراقی‌های بازداشت شده، جنایات متعددی انجام داده بودند. (۵۱) در ۹ می ۲۰۰۶ (۱۹ اردیبهشت ۱۳۸۵)، سه سرباز آمریکایی اقدام به تیراندازی به سمت تعدادی از زندانبانان عراقی کرده و سه نفر از آنها را کشتند. این نظامیان برای آن که عمل خود را توجیه کنند، برای زندانبانان فرصت فرار فراهم کرده بودند. در نهایت، ارتش آمریکا چهار نفر را به دادگاه کشاند. یکی از آنها گروهبان بود و سه نفر دیگر رده‌های پایین‌تری داشتند. یکی از این مأمورین، مجرم شناخته شد و به ۱۸ سال زندان محکوم شد. (۵۲) در این مسئله، شواهد بیشتری نیز توسط متهمین ارائه شد. آنها اقرار کردند که دو تن از افسران ارشد به آنها دستور دادند تا «تمام مردان در سن نظامی» را بکشند. این اطلاعات توسط خود افسران نیز تأیید شد. در این مورد، سربازان فهمیدند که برخی از زندانبانان، باید اعدام می‌شدند. (۵۳)

شکنجه و آزار و اذیت زندانبانان توسط مقامات عراقی

نیروهای امنیتی و دولتی عراق، از هنگام آغاز پروسه «انتقال قدرت» در اواسط سال ۲۰۰۴، نقش بیشتری در بازداشت و بازجویی افراد داشته‌اند. این نیروها، زیر نظر فرماندهان نظامی ایالات متحده، فعالیت می‌کنند. گزارش‌های بسیاری درباره شکنجه و آزار زندانبانان در زندان‌های تحت کنترل مقامات عراقی، تنظیم شده است. در برخی موارد نیز آزار زندانبانان به وسیله نیروهای نفوذی دولت عراق صورت گرفته است. (۵۴) شکنجه اعمال شده توسط مقامات عراقی، شامل سوزاندن، تجاوز جنسی و استفاده از شوک الکتریکی در بافت‌های حساس بدن بوده است. (۵۵)

پس از انتقال بازجویی‌ها به مقامات عراقی، عفو بین‌الملل در گزارش

سال ۲۰۰۶ خود گفت: «با توجه به حجم گسترده آزار و اذیت زندانیان توسط مأمورین عراقی، به نظر می‌رسد که آنها کاملاً قوانین بین‌المللی و قطعنامه‌های سازمان ملل را نادیده گرفته‌اند.» (۵۵) به نظر می‌رسد، فرماندهان آمریکایی، مسئولیت شکنجه زندانیان را به مقامات عراقی واگذار کرده‌اند، تا بدین وسیله بتوانند خود را از اعمال تبهکارانه مقامات عراقی، پری جلوه دهند. شواهد دیگری نشان می‌دهند که مقامات آمریکایی در حین بازجویی‌های وحشیانه، در محل حاضر هستند و در برخی موارد حتی شیوه بازجویی را هدایت می‌کنند.

یک ژنرال عراقی و فرمانده سابق نیروهای ویژه در وزارت کشور، به عفو بین‌الملل گفت: «نیروهای آمریکایی «هر روز» از زندان وزارت کشور در میدان النصر، بازدید کرده‌اند و «آمریکایی‌ها از تمام شکنجه‌های اعمال شده در زندان خبر داشتند.» (۵۶) علاوه بر این، سرویس جاسوسی عراق تحت کنترل کامل سیا است. (۵۷) دونالد رامسفلد، وزیر دفاع سابق ایالات متحده در نوامبر ۲۰۰۵، در پاسخ به انتقادهای صورت گرفته درباره شکنجه زندانیان به وسیله مأمورین عراقی تحت نظارت مقامات آمریکایی گفت: «سربازان ایالات متحده در صورت مشاهده بدرفتاری با زندانیان در حین بازجویی، حق دخالت ندارند.» (۵۸) از آنجا که نیروهای عراقی تحت نظارت و کنترل کامل فرماندهی ایالات متحده، فعالیت می‌کنند، به نظر می‌رسد پرسنل جاسوسی و نظامی آمریکا در اتاق‌های شکنجه عراقی‌ها، تنها نقش یک ناظر بی‌گناه و شگفت‌زده را نداشته باشند.

روزنامه آبزور، در تابستان ۲۰۰۵ (۱۳۸۴) گزارش داد که بریتانیا و ایالات متحده، یک کمک مالی به احداث ساختمانی برای استقرار نیروهای انتظامی عراقی، اختصاص داده‌اند. به گزارش این روزنامه، این کمک، «به واحدهای کماندویی شبه‌نظامی داده شد که بارها به نقض گسترده حقوق بشر، شکنجه و اعدام‌های خودسرانه، متهم شده بودند.» (۵۹) در اواخر سال ۲۰۰۵، شواهد جدیدی به دست آمد که نشان می‌داد، نیروهای وزارت کشور عراق، زندانیان را تحت بدرفتاری و شکنجه شدید قرار داده‌اند. «تیپ ولف»، مرکب از سه گردان و کماندوهای پلیس ویژه، دو واحد نظامی وزارت کشور، زیر نظر نیروهای آمریکایی، تربیت شده و توسط آنها مسلح شده‌اند. هر دو واحد، بارها به آزار و اذیت زندانیان و اعمال غیرقانونی، اقدام کرده‌اند. (۶۰) در ۱۳ نوامبر ۲۰۰۵ (۲۲ آبان ۱۳۸۴)، در یکی از زندان‌های وزارت کشور، در محله الجدیربه بغداد، ۱۷۰ زندانی یافت شدند، در حالی که تحت شرایط رقت‌باری قرار داشتند و آشکارا مورد شکنجه قرار گرفته بودند. (۶۱) در ۸

دسامبر ۲۰۰۵ (۱۷ آذر ۱۳۸۴) نیز، زندان دیگری وابسته به وزارت کشور در بغداد پیدا شد. بسیاری از ۶۲۵ زندانی یافت شده در آن محل، به دلیل بدرفتاری و شکنجه‌های بسیار، نیاز فوری به مراقبت‌های پزشکی داشتند. (۶۲) زلمای خلیل زاد، سفیر ایالات متحده در عراق، تأیید کرد که «بیش از ۱۰۰» زندانی در الجدیربه و ۲۶ زندانی در دیگر بازداشتگاه‌ها، مورد شکنجه واقع شده بودند. (۶۳) بر اساس گزارش رسانه‌های خبری، در هر دو مورد زندانیان گفتند که شوک الکتریکی به آنها اعمال شده و در برخی موارد نیز ناخن آنها کشیده شده است. (۶۴) صدها تن از مشاورین و پیمانکاران نظامی آمریکایی در وزارت کشور عراق کار می‌کنند. این افراد چه با مدیران و چه در برنامه‌های آموزشی این وزارت خانه، همکاری دارند.

شکنجه و آزار زندانیان، با وجود قول‌های بسیار مقامات عراقی مبنی بر توقف آزار زندانیان، هنوز متوقف نشده است. یک مقام سازمان ملل در می ۲۰۰۷، به واشنگتن پست گفت: «بدرفتاری و آزار زندانیان روندی عادی در زندان‌های عراق شده است. او در این گزارش جزئیات کتک‌زدن، ایجاد حالت خفگی به وسیله غرق‌سازی، اعمال شوک الکتریکی، بدرفتاری با خانواده زندانیان و زخمی کردن بدن زندانیان با اشیای تیز را توضیح داد.» (۶۵)

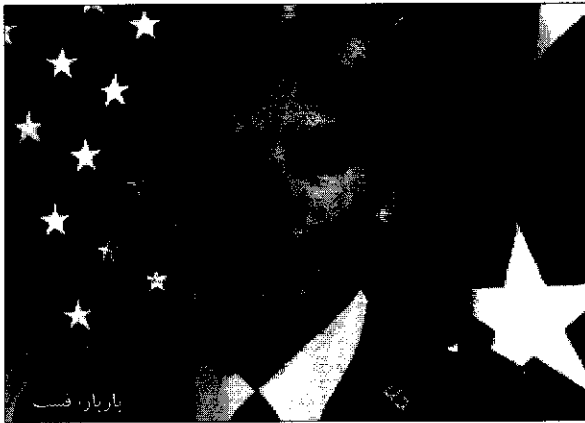
ناکامی در محاکمه خاطیان

نیروهای ائتلاف تحت رهبری آمریکا، بر اساس قطعنامه ۱۵۴۶ شورای امنیت، از محاکمه بر اساس قوانین مدنی و جزایی عراق، مصون هستند. بنابراین، خاطیان تنها در دادگاه‌های ملی کشورهای خود قابل محاکمه هستند. عفو بین‌الملل نسبت به چنین روند دادگستری، ابراز نگرانی کرده و گفت: «چنین روندی استانداردهای بین‌المللی مبنی بر عدم تبعیض را نقض می‌کند.» (۶۶)

دولت‌های بریتانیا و آمریکا در پاسخ به گزارش‌های مربوط به شکنجه و آزار زندانیان، تحقیقات رسمی بسیاری انجام داده‌اند که در آنها مأمورین دون پایه مقصر شناخته شده، در حالی که مسئولین بلندپایه، کاملاً تبرئه شده‌اند. تعداد کمی از خاطیان محاکمه شده‌اند، در حالی که برای آنها نیز مجازات‌های خفیفی صادر شده است. (۶۷)

بر اساس یک گزارش حقوق‌بشری، در بین ششصد پرسنل نظامی که آشکارا در شکنجه و آزار زندانیان در عراق، افغانستان و گوانتانامو دست داشته‌اند، تنها هفتاد و نه نفر برای محاکمه به دادگاه نظامی معرفی شدند. از این تعداد نیز تا ۱۰ آوریل ۲۰۰۶ (۲۱ فروردین ۱۳۸۵)، تنها ۶۴ نفر، واقعاً در دادگاه نظامی محکوم شده بودند. (۶۸) تنها ۱۰ نفر، به زندان بیش از یک سال محکوم شدند. حتی در مورد مرگ زندانیان، تعداد افراد محاکمه شده به تعداد انگشتان دست نیز نمی‌رسد. در این موارد، مجازات‌های بسیار خفیفی صادر شده و بالاترین رتبه افراد محاکمه شده، درجه سرگردی بوده است. (۶۹) در این گزارش آمده است که: «برای بدترین خشونت‌ها نیز نوعی مصونیت وجود دارد. مجازات بدرفتاری با زندانیان بسیار کم و بسیار دیر است. با این همه، هم چنان تصویر کاملی از آنچه در زندان‌ها جریان دارد، وجود ندارد.» (۷۰)

مجازات و لشوفور، افسر ارشد مسئول قتل ژنرال موحش به وسیله متکا، در دادگاه به ۶۰۰۰ دلار جریمه نقدی و ۶۰ روز حصر خانگی، محدود به حق تردد میان خانه، پایگاه و کلیسا، تخفیف یافت. (۷۱) ولشوفور در دفاعیه خود به سیاست‌های دولت بوش و دستورات فرماندهی ایالات متحده اشاره کرد و گفت که وی (ولشوفور) در چارچوب دستورات عمل کرده است. (۷۲) نیروهای

باربارا فست

هر زمان که اطلاعات مربوط به اعمال شکنجه در زندان‌ها، به مسئولین مربوطه ارائه شده، این مسئولین در برخورد با مسئله ناتوان بوده‌اند. ژنرال تاگوبا از «آزار و اذیت‌های خودسرانه» در زندان‌ها خبر داد. اما ژنرال باربارا فست (Barbara Fast) یکی از مأمورین مرتبط با این اعمال و رئیس بخش جاسوسی نظامی، نه تنها مجازات نشد، بلکه در پست خود باقی ماند و حتی بعداً به‌عنوان فرمانده مرکز جاسوسی ارتش [ایالات متحده] برگزیده شد. این مرکز (جاسوسی ارتش)، مدرسه آموزش پرسنل برای جاسوسی نظامی است. مشابه همین امر در مورد ژنرال جانیس کارپنسکی، فرمانده واحد زندانبانان ابوغریب، اتفاق افتاد. زمانی که افسر ارشد زندان، او را از کار خود برکنار کرد، به جای او (کارپنسکی)، ژنرال جفری میلر، فرمانده بدنام زندان گوانتانامو، به‌عنوان فرمانده جدید زندان‌های عراق برگزیده شد. (۸۵)

برای منحرف کردن اذهان عمومی از مسئولیت مقامات ارشد زندان‌ها، گزارش‌های رسمی از قصور مختصر در پیاده‌سازی سیاست‌ها، سخن گفته‌اند. در این گزارش‌ها از عباراتی نظیر «آموزش نادرست» (۸۶)، «ابهام و نادیده گرفتن قوانین» (۸۷)، «فقدان نظارت کافی» (۸۸)، «رقابت میان بازجویان» (۸۹) و واحدهای پلیس نظامی» (۹۰) و مانند آن، برای اشاره به کوتاهی مقامات ارشد، استفاده شده است. گزارش شلسینگر (Schlesinger) که در اوت ۲۰۰۴ منتشر شد، نمونه کلاسیکی از چنین گزارش‌های مبهمی است. (۹۱) از آن زمان به بعد، برخی از افسران ارشد بلند پایه با مسئولیت مستقیم در شکنجه‌ها، نه تنها مورد تعقیب قرار نگرفته‌اند، بلکه مورد تمجید قرار گرفته، ارتقا داده شده و به آنها مدال افتخار اعطا شده است. به افتخار بازنشستگی ژنرال میلر، جشنی در سالن هیروز (Heroes، قهرمانان) پنتاگون، برگزار شد. ژنرال میلر در حقیقت، معمار اعتراف‌گیری آمریکایی‌ها در عراق بود. در جشن مزبور به‌دلیل «خدمات ستودنی استثنایی در موقعیتی با مسئولیت بزرگ» به وی (میلر)، مدال خدمات ممتاز ارائه شد. (۹۲)

با توجه به دکرین قوانین بین‌المللی مربوط به «مسئولیت فرماندهی»، فرماندهان و افسران ارشد باید به‌دلیل نقض آشکار قوانین بین‌المللی، مورد پیگرد قرار می‌گرفتند. طبق این قوانین، حتی اگر افسران و فرماندهان مربوطه، درباره چنین خشونت‌های وحشیانه دستور مستقیمی صادر نکرده باشند، باید مورد پیگیری قرار گیرند. ایالات متحده، این قوانین را پس از جنگ جهانی دوم، در دادگاه‌های جرایم جنگی اعمال کرده است. بر اساس این قوانین، مقامات بریتانیایی و آمریکایی در بالاترین رتبه‌ها نیز باید نسبت به این خشونت‌ها، پاسخگو باشند. (۹۳)

ویژه و مأمورین سیا که در این بازجویی حضور داشتند، به‌طور کامل از مسئولیت خود، فرار کردند. (۹۴)

در حالی که جاسوسان نظامی، نیروهای ویژه، FBI، MIA و سیا، به‌طور گسترده‌ای در بازداشت و بازجویی در عراق دخیل هستند، اما بخش تحقیقات جنایی ارتش (CID) حق تحقیق درباره آنها را ندارد. (۹۵) گفته می‌شود که جرایم متناسب به نیروهای ویژه توسط فرماندهان نظامی بررسی و نتایج آنها طبقه‌بندی می‌شود. (۹۶) سیا تمام این موارد را طبقه‌بندی کرده و با وجود دخالت بی‌پایه مأمورین سیا در بازجویی‌ها، به نظر می‌رسد که دادگستری آمریکا، حتی پرونده یکی از کارمندان سیا را بررسی نکرده است. (۹۷) با وجود آن که یک تیم پیگیری قانونی در ویرجینیا، در ژوئن ۲۰۰۴، تشکیل شد، اما سرانجام این گروه هم به دلیل فقدان شواهد لازم، از صدور کیفرخواست در اکثر موارد، اجتناب کرد. براساس یکی از گزارش‌های حقوق بشر در این رابطه، این تحقیقات، «کم و محدود» و با «کمترین ابتکار عمل» انجام شد. ضمن آن که به‌جای روش‌های استاندارد از روش‌های آژانس‌های جاسوسی در بررسی پرونده‌ها، استفاده شد. (۹۸)

روند مشابهی در مورد پرسنل بازجویی نظامی، دیده می‌شود. دیده‌بان حقوق بشر در ژوئیه ۲۰۰۶، گزارش داد، حتی یک پرونده، علیه هیچ یک از پرسنل بازجویی نظامی، در هیچ مرتبه‌ای، تشکیل نشده است. (۹۹) در مواردی که ارتش، افسران مسئول شکنجه و آزار زندانیان را مورد پیگرد قرار داده است، تنها افراد دون پایه هدف قرار گرفته‌اند و از ارتباطات دولتی پشت پرده، جهت صدور مجازات‌های خفیف نظیر پرداخت جریمه و توبیخ، استفاده شده است. (۱۰۰) در تمام تحقیقات رسمی، تنها از خاطیان دون پایه بازپرسی شده است. در این بین، هیچ تلاش مشهودی برای بررسی مسئولیت مقامات بلند پایه در زنجیره فرماندهی، صورت نگرفته است. (۱۰۱)

مصونیت قضایی مقامات بلند پایه و افسران ارشد

مقامات ایالات متحده همواره اصرار داشته‌اند که شکنجه و آزار زندانیان تنها محدود به موارد خاص و معدودی بوده است. اما شواهد روشن نشان می‌دهد، مقامات ارشد و فرماندهان نظامی، محدودیت‌های مربوط به شکنجه را برداشته و عمل براساس قوانین بین‌المللی را نهی کرده‌اند. بدین ترتیب خود این افراد بوده‌اند که سنگ بنای آزار و اذیت زندانیان را گذاشته‌اند. جورج بوش، رئیس‌جمهور ایالات متحده، در فوریه ۲۰۰۲، التزام آمریکا به معاهده ژنو درباره اسرای جنگی را در «جنگ علیه تروریسم» لغو نمود. (۱۰۲) مشاوران حقوقی بلند پایه کاخ سفید، برای معرفی بازداشت‌شدگان از عبارات جدیدی نظیر «جنگجویان غیرقانونی» و «پناهندگان امنیتی» به‌جای «اسرای جنگی» استفاده کرده‌اند. این مسئله، در حقیقت تلاشی برای دور زدن قوانین داخلی ایالات متحده و بین‌المللی بوده است.

مشاوران حقوقی کاخ سفید، تعریف شکنجه را تغییر داده و معیار مرسوم در قوانین بین‌المللی را زیر پا گذاشته‌اند. آنها، اعمالی را که در لیست شکنجه، جای می‌گیرند محدود کرده و به‌طور قابل توجهی، معیارهای مربوط به تعیین یک فرد به‌عنوان شکنجه‌گر را کم کرده‌اند. (۱۰۳) فرماندهان ارشد نظامی، دستورات جدیدی مبنی بر شکل‌های خشن تر بازجویی و استفاده از روش‌های سنگین تر اعتراف‌گیری، صادر کرده‌اند. (۱۰۴) آزار و اذیت زندانیان در عراق، بخشی از یک الگوی بین‌المللی است که از افغانستان و گوانتانامو آغاز شده و در برنامه‌های «فشار طاقت‌فرسا» و زندان‌های مخفی نیز ادامه پیدا کرده است. (۱۰۵)

پی‌نوشت‌ها:

- 1- "CID Report and Investigation – Camp Bucca," June, 2003 [Bucca Report].
- 2- Josh White, "Documents Tell of Brutal Imprisonment by GI's," Washington Post, August 3, 2005. The email about the gloves coming off was sent on August 30, 2003 (Human Rights First, "Command's Responsibility," February, 2006, p. 1).
- 3- میلر از ۳۰ اوت تا ۹ سپتامبر ۲۰۰۳، با گروهی ۲۰ نفره از عراق بازدید کرد.
- 4- R. Jeffrey Smith, "General is Said to Have Urged Use of Dogs," Washington Post, May 27, 2004.
- 5- سپس از تکمیل بازرسی از کمپ بوکا در ماه ژوئن، بازرسی دیگری توسط ژنرال دونالد ریدر (Ryder, J Donald) در ماه نوامبر و باز هم بازرسی دیگری در ماه دسامبر توسط سرهنگ استوارت هرینگتون (Herrington Stuart) انجام شد.
- 6- "Report of the International Committee of the Red Cross (ICRC) on the Treatment by the Coalition Forces of Prisoners of War and Other Protected Persons by the Geneva Conventions in Iraq During Arrest, Internment and Interrogation," International Committee of the Red Cross February 2004 [ICRC Report]
- 7- Article 15-6 Investigation of the 800th Military Police Brigade [Taguba Report], March, 2004, p. 16.
- 8- تاگوپا تنها درباره اعمال زندانیان تحقیق کرده بود و نه درباره رفتار جاسوسان نظامی یا بازجویان سیا.
- 9- همان، صفحه ۵۰ (<http://www.globalpolicy.org/security/issues/iraq/attack/law/2004/2004tagubareport.pdf>)
- 10- همان، صفحات ۸ تا ۹
- 11- نخستین گزارش‌ها با جزئیات درباره روش‌های شکنجه در زندان‌های عراق، گزارش بوکا، گزارش تاگوپا و گزارش ICRC بودند. ماهت گزارش نظامی و دوازده گزارش سازمان‌های حقوق بشری را که این روش‌ها را با جزئیات کامل بیان کرده بودند، مطالعه کردیم. شواهد بیشتر در این باره توسط رسانه‌های خبری و پرونده‌های موجود در دادگاه‌های نظامی، به دست می‌آید.
- 12- به گزارش‌های بوکا، تاگوپا و گزارش‌های ژنرال ریدر، سرهنگ هرینگتون، ژنرال میکولاشک و ژنرال جورج فی (George Fay) مراجعه کنید.
- 13- Human Rights Watch, "No Blood, No Foul," July, 2006, pp. 6-25.
- 14- Eric Schmitt and Carolyn Marshall, "In Secret Unit's 'Black Room,' a Grim Portrait of U.S. Abuse," New York Times, March 19, 2006.
- 15- "No Blood, No Foul," pp. 38-47.
- 16- همان، صفحات ۲۵-۲۸
- 17- Human Rights Watch, "Leadership Failure: Firsthand Accounts of Torture of Iraqi Detainees by the U.S. Army's 82nd Airborne Division," September, 2005.
- 18- یک «بایگ» عملیاتی آماده باش، بایگاهی موقتی در نزدیکی میدان نبرد است.
- 19- گزارش میکولاشک، اشاره می‌کند، تقریباً نیمی از موارد اعلام شده آزار زندانیان در «زمان بازداشت» فرده یعنی بیش از اووود به زندان اتفاق افتاده است. در میان ۲۰ مورد مرگ و میر زندانیان، ۱۰ مورد در زندان، ۵ مورد در زمان متفرق سازی شورشیان و ۵ مورد در هنگام بازداشت اتفاق افتاده بود. در همین زمینه به منبع زیر مراجعه کنید:
- 20- Josh White and Scott Higham, "Army Calls Abuses 'Aberrations,'" Washington Post, July 23, 2004.
- 21- Human Rights Watch et al, "By the Numbers," April, 2006 and ACLU "Enduring Abuse," April 2006.
- 22- "Dutch Military in Iraq Abuse Row," BBC News, 17 November, 2006.
- 23- Eric Schmitt & Carolyn Marshall "In Secret Unit's 'Black Room,' a Grim Portrait of U.S. Abuse" The New York Times. March 19, 2006; "Command's Responsibility," pp. 7 and 9; Peter Beaumont, Martin Bright, Paul Harris, "British Quizzed Iraqis at Torture Jail" The Observer. May 9, 2004. David Johnston, "U.S. Inquiry Falters on Civilians Accused of Detainee Abuse," International Herald Tribune, December 19, 2006.
- 24- اطلاعات رسیده به دیده بان حقوق بشر نشان می‌دهد که اکثر بازجویان کمپ ناما که بدسابقه ترین زندان در شکنجه زندانیان بوده نیروهای ویژه و مأمورین سیا بوده‌اند
- 25- "No Blood, No Foul," p. 8.
- 26- پلیس فدرال آمریکا، FBI نیز در بازجویی‌های کمپ ناما حاضر بوده است.
- 27- Eric Schmitt & Carolyn Marshall "In Secret Unit's 'Black Room,' a Grim Portrait of U.S. Abuse" The New York Times. March 19, 2006
- 28- Taguba Report, pp. 18-19.

سخن پایانی

معاهده ضد شکنجه (Convention Against Torture) تمام اشکال شکنجه را ممنوع کرده است. اعلامیه جهانی حقوق بشر نیز صریحاً می‌گوید: «هیچ کس نباید تحت شکنجه و رفتار یا مجازات ظالمانه و غیرانسانی قرار گیرد.» چنین التزامی در سایر معاهدات حقوقی بین‌المللی نیز تضمین شده است. از جمله این معاهدات می‌توان به این موارد اشاره نمود: معاهده بین‌المللی حقوق سیاسی و مدنی، معاهده ضد شکنجه، آیین‌نامه هاگ و معاهده ژنو. ادعاهای حقوقی مقامات رسمی ایالات متحده و بریتانیا به گونه‌ای است که محدودیت مطلق شکنجه را تضعیف می‌کند، این در حالی است که افکار عمومی جهانی خواهان ممنوعیت تمام اشکال شکنجه است. ژنرال آنتونیو تاگوپا آمریکایی، در تقبیح اعمال صورت گرفته در ابوغریب، صریح عمل کرد. او صراحتاً این اعمال را «نقض آشکار قوانین بین‌المللی» نامید. مسئولین رده بالایی که تصمیماتشان منجر به این اعمال شده است، نمی‌توانند از زیر بار مسئولیت حقوقی و اخلاقی آنها، فرار کنند.

59- Peter Beaumont and Martin Bright, "UK Aid Funds Iraqi Torture Units," *The Observer*, July 3, 2005.

60- Council on Foreign Relations, "Iraq: Militia Groups," June 9, 2005 (www.cfr.org). See esp. Peter Maass, "The Way of the Commandos," *New York Times*, May 1, 2005.

61- "Beyond Abu Ghraib," p. 4

۶۲- همان. صفحه ۴

۶۳- همان. صفحه ۴

64- BBC, "Iraqi Detainees Tell of Torture, November 24, 2005; Ellen Knickmeyer, "Abuse Cited in 2nd Jail Operated by Iraqi Ministry," *Washington Post*, December 12, 2005. [64] "Beyond Abu Ghraib," p. 15.

65- Jashua Partlow, "New Detainees Strain Iraq's Jails" *Washington Post* (May 15, 2007)

66- Beyond Abu Ghraib," p. 15

67- Detainee Abuse and Accountability Project (Human Rights Watch, Human Rights First and the New York University School of Law Center for Human Rights and Global Justice, "By the Numbers," April, 2006.

۶۸- همان. صفحه ۹

۶۹- "Command's Responsibility" Appendix A <http://www.humanrightsfirst.info/pdf/06217-etn-app-ahrf-dic.pdf>

70- "Command's Responsibility," p. 29.

۷۱- همان. صفحه ۸

۷۲- همان.

۷۳- همان.

۷۴- همان. صفحه ۹

۷۵- همان. صفحه ۹

۷۶- همان. همچنین

David Johnston, "U.S. Inquiry Falters on Civilians Accused of Detainee Abuse," *International Herald Tribune*, December 19, 2006.

۷۷- "U.S. Inquiry Falters," and "By the Numbers," p. 3.

78- "No Blood, No Foul."

79- "Command's Responsibility."

80- "Leadership Failure" p.3.

81- "White House Memorandum: Humane Treatment of Al Qaeda and Taliban Detainees." The White House February 7, 2002. Accessed at Human Rights First http://www.humanrightsfirst.org/us_law/etn/gonzales/memos_dir/dir_20020207_Bush_Det.pdf

82- "Memo from Deputy Assistant Attorney General John Yoo to the White House Counsel on Interrogation Methods that Do Not Violate Prohibitions against Torture." US Department of Justice Office of Legal Counsel. August 1, 2002. Online at <http://news.findlaw.com/wp/docs/doj/bybee801021r.html>; "Memorandum for Alberto R. Gonzales, Counsel to the President" US Department of Justice Office of Legal Counsel. August 1, 2002.

http://www.humanrightsfirst.org/us_law/etn/gonzales/memos_dir/memo_20020801_JD_%20Gonz_.pdf

۸۳- ژنرال ریکاردو سانچز در سپتامبر ۲۰۰۳ دستور واضح و مستقیم بازجویی خشن را صادر کرد

Seymour Hersh, "Chain of Command" *The New Yorker* May 9, 2004; James R.

Schlesinger et al. "Final Report of the Independent Panel to Review DoD Detention Operations." August 2004 [Schlesinger Report], p.9.

84- Human Rights Watch, "The Road to Abu Ghraib," June, 2004.

۸۵- کارشناسی برکنار شد، از مقام فرماندهی کنار گذاشته شده و به رتبه سرهنگی تزل داده شد. او تنها کسی بود که در بین مقامات ارشد فرماندهی، مجازات شد.

86- Taguba Report.

87- "Command's Responsibility," p. 6-7.

88- Schlesinger Report.

۸۹- همان. صفحات ۱۲ و ۷۵

۹۰- همان. همچنین گزارش ۲۲ ژوئیه ۲۰۰۴ میکولاشک به ستارا ببینید.

91- Thom Shanker, "General in Abu Ghraib Case Retires After Forced Delay," *New York Times*, August 1, 2006, p. A13. General Miller retired on May 31, 2006.

92- "Command's Responsibility."

۲۲- همان صفحه ۱۸. همچنین:

"ICRC Report," p. 13.

23- "No Blood, No Foul," pp. 6-25.

24- Steven H. Miles, "Abu Ghraib: its legacy for military medicine," *The Lancet*, Vol 364 (August 21, 2004), p. 726.

۲۵- در گزارش تاگوبا، اسامی چهار نفر از دو شرکت پیمانکاری آمده است که در شکنجه‌ها دست داشته‌اند. پیمانکاران از مجازات طبق قوانین نظامی مصون بوده و هیچ بگه به دلیل جنایات خود بر اساس قوانین ایالات متحده، مجازات نشده‌اند.

26- Peter Beaumont, "Abu Ghraib Abuse Firms are Rewarded," *Observer*, January 16, 2005.

27- Avery Gordon, "D'ou viennent les tortionnaires d' Abu Ghraib?," *Le Monde Diplomatique*, November, 2006, pp. 20-21.

28- Donald Rumsfeld, Secretary of Defense, testimony to the Senate Armed Services Committee, May 7, 2004 and George W. Bush, President, speech at the US Army War College, Carlisle, Pennsylvania, May 24, 2004.

29- "No Blood, No Foul;"

Human Rights Watch "The New Iraq?" January, 2005 and "Beyond Abu Ghraib."

30- Alexander G. Higgins, "UN Exec Decries Illegal Iraq Detainees," *Associated Press*, April 21, 2006.

31- Amnesty International, "Beyond Abu Ghraib," March, 2006, pp. 28-29.

۳۲- همان. صفحه ۲۹

۳۳- همان. صفحه ۳۰

34- "No Blood, No Foul," pp. 6-25.

۳۵- همان. صفحه ۴

36- Human Rights Watch, "Leadership Failure," September, 2005 and "No Blood, No Foul."

37- "No Blood, No Foul," p. 6.

38- "Leadership Failure," p. 17.

39- "No Blood, No Foul," p. 8.

۴۰- همان. صفحات ۱۶-۱۷

۴۱- همان. صفحه ۱۷

42- "Command's Responsibility" Appendix A <http://www.humanrightsfirst.info/pdf/06217-etn-app-ahrf-dic.pdf>

43- Amnesty International, "United Kingdom Briefing for the Committee Against Torture," November 26, 2004.

44- Taguba Report, pp. 27-31. ICRC Report, pp. 18-21.

45- "Beyond Abu Ghraib," p. 13 (US case), p. 15 (UK case).

46- "Command's Responsibility" p. 7.

۴۷- همان. صفحه ۸

۴۸- همان. صفحه ۸

۴۹- همان. صفحه ۸

50- Robert F. Worth, "Lawyers for 4 Accused Soldiers Say They Acted on Orders," *New York Times*, July 23, 2006, p. 10.

51- Catherine Philip, "US Troops Face Murder Charges," *Times* (London), June 20, 2006.

Paul von Zielbauer, "G.I.'s Say Officers Ordered Killing of Young Iraqi Men," *New York Times*, August 3, 2006, p. A13.

کری کلاگت (Clagget Corey) در ۲۵ ژانویه ۲۰۰۷، محکوم شد.

52- Robert F. Worth, "Lawyers for 4 Accused Soldiers Say They Acted on Orders." *New York Times*, July 23, 2006

این افسران، کاپیتان جیسون سینکو (Jason Sienko) و سرهنگ مایکل استیل (Michael Steele) هستند.

53- "Beyond Abu Ghraib."

54- "Beyond Abu Ghraib" and "The New Iraq?"

55- "Beyond Abu Ghraib," p. 8.

۵۶- همان. صفحه ۹

۵۷- Ned Parker, "Divided Iraq has Two Spy Agencies," *Los Angeles Times* (April ۱۵, ۲۰۰۷)

58- Dana Milbank, "Rumsfeld's War on 'Insurgents,'" *Washington Post*, November 30, 2005.